

Κοινωνιογλωσσικές αναπαραστάσεις έμφυλων ταυτοτήτων στην ελληνική τηλεοπτική μυθοπλασία: Η περίπτωση της σειράς Δύο Ξένοι (1997).

ΔΥΟ ΞΕΝΟΙ...

Κοινωνιογλωσσολογία: Γλώσσα και Ταυτότητες

Καθηγήτρια: Α. Στάμου

Χειμερινό εξάμηνο 2022/23

Ομάδα εργασίας:

Καμπούρη Ζαχαρούλα ΑΕΜ 5631

Μπαβέλη Αθανασία ΑΕΜ 5644

Ψιλοπούλου Γεωργία ΑΕΜ 5643

Περιεχόμενα

- Πληροφορίες για τη σειρά - Στοιχεία συντελεστών και σύντομη παρουσίαση της κωμικής σειράς
- Αποσπάσματα από τη σειρά- Περιλήψεις επεισοδίων
- Ανάλυση της ταυτότητας των πρωταγωνιστών της σειράς (Δεικτικότητα, Θεσιακότητα, Σχισιακότητα, Μυθοπλαστικοποίηση)
- Συμπεράσματα-Προβληματισμοί
- Βιβλιογραφία
- Ηλεκτρονικές Πηγές

Πληροφορίες για τη σειρά

- Προβλήθηκε από το Mega (σεζόν 1997-1999)
- Σενάριο: Αλέξανδρος Ρήγας – Δημήτρης Αποστόλου
- Σκηνοθεσία: Αλέξανδρος Ρήγας
- Τηλεσκηνοθεσία: Αντώνης Αγγελόπουλος
- Παραγωγή: ΕΨΙΛΟΝ
- Κεντρικοί χαρακτήρες-Πρωταγωνιστές:
- Μαρίνα Κουντουράτου (Εβελίνα Παπούλια) Κωνσταντίνος Μαρκοράς (Νίκος Σεργιανόπουλος)

Κριτήριο επιλογής της σειράς

- Πολλές επαναλήψεις σχεδόν σε κάθε τηλεοπτική σεζόν-ειδικά την καλοκαιρινή περίοδο
- Την έχουν παρακολουθήσει πλέον σχεδόν όλοι

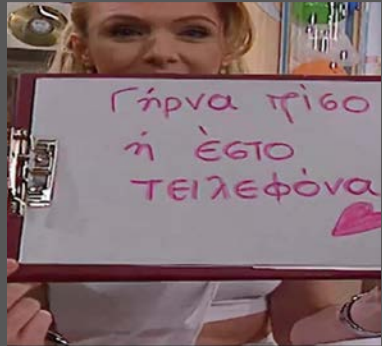
Σενάριο- Υπόθεση

➤ Η σειρά παρουσιάζει την ανάπτυξη και εξέλιξη μιας ερωτικής σχέσης μεταξύ μιας λαϊκής και με χαμηλή μόρφωση, νεαρής γυναίκας, παρουσιάστριας τηλεοπτικής εκπομπής ελαφρού περιεχομένου, και ενός καθηγητή αρχαίου δράματος με έντονα υπεροπτικές αρχές και εσωστρεφή προσωπικότητα.

➤ Η ιδέα του σεναρίου ήταν εμπνευσμένη από τον μύθο του Πυγμαλίωνα και το ομώνυμο έργο του Μπερνάρ Σω, αλλά και την πιο σύγχρονή του εκδοχή από τον Γουίλι Ράσελ με τίτλο «Εκπαιδεύοντας την Ρίτα». Εξ ου και στους τίτλους της σειράς ακουγόταν το τραγούδι «I Could Have Danced All Night», από την ταινία «My Fair Lady» («Ωραία μου Κυρία»), με την Όντρεϊ Χέμπτον, η οποία επίσης είχε βασιστεί στο ίδιο έργο.

Αποσπάσματα από τη σειρά- Περιλήψεις Επεισοδίων

Τα συγκεκριμένα αποσπάσματα επιλέχθηκαν γιατί παρουσιάζουν τον τρόπο που συμπεριφέρονται οι εν λόγω πρωταγωνιστές στον επαγγελματικό τους χώρο και κατ' επέκταση πως αλλάζουν οι ταυτότητες και ο ρόλος τους. Οι δύο χαρακτήρες αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους σε διαφορετικές επικοινωνιακές περιστάσεις.

Επεισόδιο 1 (44:40-46:33)

Η πρωινή εκπομπή της Μαρίνας Κουντουράτου πηγαίνει από το κακό στο χειρότερο και η ανάγκη αναβάθμισης είναι επιβεβλημένη. Η Ντένη Μαρκορά, επιστήθια φίλη του καναλάρχη, προτείνει να εμφανιστεί στην εκπομπή ο γιος της Κωνσταντίνος, θεατράνθρωπος που ετοιμάζεται να ανεβάσει την Αντιγόνη του Σοφοκλή. Μετά από πιέσεις, εκείνος δέχεται, αν και ορκισμένος εχθρός της τηλεόρασης και πηγαίνει στο “Πρωινό Χαμόγελο” με επιφύλαξη. Και οι φόβοι του θα επαληθευτούν... Αφού, λίγη ώρα μετά την εισαγωγή του στο θέμα της Αντιγόνης θα βρεθεί σε απόλυτη απόγνωση με όσα βλέπει και ακούει. Η μόνη λύση είναι η αποχώρησή του, πράγμα το οποίο κάνει, αφήνοντας σύζυλη τη Μαρίνα.

Επεισόδιο 8 (25:29-26:30)

Οι πρώτες μέρες της Μαρίνας στη σχολή είναι γεγονός. Αναστατώνει τους πάντες με τις τρέλες και τα καμώματά της και οδηγεί τον Κωνσταντίνο σε υστερία. Ο Πέτρος αρχίζει να εκδηλώνει έντονα τον έρωτά του για τη Μαρίνα, κάτι που κάνει τον Κωνσταντίνο να ζηλέψει αφόρητα αλλά δεν το δείχνει. Έτσι, φτάνουν σε μια φοβερή κόντρα που οδηγεί τον Κωνσταντίνο σε κάτι εντελώς απρόβλεπτο γι' αυτόν...

Μαρίνα - Επεισόδια 1 & 8

Δεικτικότητα

- Χρησιμοποιεί θηλυκό τρόπο ομιλίας-μπροστά στις κάμερες και αρσενικό ύφος-πίσω από τις κάμερες.
- Υπερασπίζεται το δικαίωμά της να είναι επιτυχημένη και καταξιωμένη στον επαγγελματικό της χώρο.
- Γλώσσα της πιάτσας.
- Έντονες αντιδράσεις – χειρονομίες.

Παραδείγματα

Επεισόδιο 1:

«Ναι; Γι' αυτό κάνατε τα πάντα για να έρθετε, μέχρι και μέσον την μανούλα σας βάλατε»
«Γυρίστε στη θέση σας, εδώ κάνουμε εκπομπή»

Επεισόδιο 8:

«Τι είναι το αυτό; Τι έκανα πάλι;»

Μαρίνα - Επεισόδια 1 & 8

Θεσιακότητα

Επεισόδιο 1: Παρουσιάζεται ως

- δυνατή και χειραφετημένη γυναίκα
- μια γυναίκα που δίνει προτεραιότητα στην επαγγελματική της καταξίωση
- Αν την προσβάλουν αντιδρά έντονα (χαστουκίζει τον Κωνσταντίνο)

Παραδείγματα: «Ακούστε να σας πω, συμφωνήσατε να 'ρθείτε και θα μείνετε έστω και με το ζόρι»/«Απλώς σου λέω ότι κανείς δεν τόλμησε να με κάνει ρεζίλι»

Επεισόδιο 8: Παρουσιάζεται ως

- μια γυναίκα που προσπαθεί να επιβιώσει σε έναν πολύ ιδιαίτερο επαγγελματικό χώρο
- και παράλληλα να εξελιχθεί. Γι' αυτό το λόγο υιοθετεί και πιο θηλυκό τρόπο ομιλίας κάποιες φορές.

Παραδείγματα: «Μα αφού με ενδιαφέρει, δε βλέπετε με τι καημό έρχομαι;»

Η ταυτότητα που δημιουργείται είναι αυτή της κλασσικής τηλεοπτικής παρουσιάστριας της ελληνικής τηλεόρασης (ξανθά μαλλιά- προκλητικό ντύσιμο).

Η άποψή της για τον Κωνσταντίνο και πως αλλάζει σταδιακά/ Επεισόδιο 1 ≠ Επεισόδιο 8

- Κουλτουριάρης και δήθεν ≠ Μορφωμένος και καλλιεργημένος
- Μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του ≠ Προσπαθεί να τον κατανοήσει

Κωνσταντίνος - Επεισόδια 1 & 8

Δεικτικότητα

- Χρησιμοποιεί αρσενικό τρόπο ομιλίας.
- Σεξιστικές και φαλλοκρατικές αντιλήψεις.
- Χρήση πρότυπης ποικιλίας της γλώσσας.

Παραδείγματα

Επεισόδιο 1

«Ειλικρινά δεν με ενδιαφέρει η εκπομπή σας, ούτε κι εσείς»

«Δε θα έβαζα ποτέ μέσον καλή μου για να έρθω σε αυτό εδώ το κοτέτσι.

Όσο και αν για κότα, είσαστε πάρα πολύ χαριτωμένη»

Επεισόδιο 8

« Ε, αυτό ήταν ως εδώ»

«Γιατί εγώ φταίω, εγώ όχι εσείς, εσείς είστε νέα και ηλίθια»

«Η συμπεριφορά σας εδώ μέσα είναι τουλάχιστον απαράδεκτη»

«Εκτός από άσχετη, πράγμα που ήταν και αναμενόμενο βέβαια, είστε και απίστευτα εκνευριστική»

Κωνσταντίνος - Επεισόδια 1 & 8

Θεσιακότητα

Παρουσιάζεται ως

- μορφωμένος-επιστήμονας - χρήση της πρότυπης γλώσσας
- Αισθάνεται ανώτερος σε σχέση με τη Μαρίνα ως καλλιτέχνης-σκηνοθέτης - την ειρωνεύεται και απαξιώνει το επάγγελμά της, αναφέρει τον χώρο εργασίας της ως κοτέτσι.

Παραδείγματα

Επεισόδιο 1: «Μα δεν χρειάζεται κανείς για αυτό αγαπητή μου, τα καταφέρνετε μια χαρά και μόνη σας»

Επεισόδιο 8: «Και που πίστεψα ότι έστω και για μια στιγμή θα μπορούσε να σας ενδιαφέρει αυτό που γίνεται εδώ μέσα»

Η ταυτότητα που παρουσιάζεται είναι αυτή της κλασσικής παραδοσιακής έμφυλης ταυτότητας μιας πατριαρχικής κοινωνίας

Η άποψη του για την Μαρίνα

- Ξανθιά- Χαζή τηλεπερσόνα/παρουσιάστρια
- Χαμηλού μορφωτικό επιπέδου- την προσβάλει και την θίγει με άμεσο τρόπο σε κάθε ευκαιρία, την αποκαλεί κότα και ηλίθια.

Παραδείγματα

Επεισόδιο 1: «Ειλικρινά δεν με ενδιαφέρει καθόλου η εκπομπή σας, ούτε κι εσείς προσωπικά»

Επεισόδιο 8: «Εσείς είστε νέα και ηλίθια»

Σχισιακότητα-Επεισόδιο 1 & 8

Σχέση διαφοράς -Δίπολο: άνδρας/ γυναίκα

- Άνδρας: καλλιεργημένος, πρωτεουσιάνος-αστός, μορφωμένος (με σπουδές στο εξωτερικό), από πλούσια αστική οικογένεια, αλλά όχι οικονομικά ανεξάρτητος.

Παραδείγματα

Επεισόδιο 1: «Φυσικά και απαξιώ να σας απαντήσω»

- Γυναίκα: αμόρφωτη-απαίδευτη, από επαρχία-χωριό, επιφανειακή και αυτοδημιούργητη-οικονομικά ανεξάρτητη.

Παραδείγματα

Επεισόδιο 8: «Αφού έχω την εκπομπή τι να κάνω. Χίλια κομμάτια να γίνω;»

Σημειωτικά μέσα (Κωνσταντίνος ≠ Μαρίνα)

- Ενδυμασία: μαύρα ρούχα ≠ έντονα χρώματα
- Κόμμωση: κοντοκουρεμένο μαλλί με μούσι ≠ ξανθιά με μπούκλες
- Κινησιολογία: ήπιες κινήσεις, μιλά χαμηλόφωνα ≠ έντονες κινήσεις, δυνατό γέλιο

Οι δύο πρωταγωνιστές δεν μιλούν απλώς διαφορετικά, αλλά έχουν και έναν διαφορετικό τρόπο ζωής και μια άλλη κοσμοθεωρία.

Η αντίθεση εκφράζεται ακόμη και από τον τρόπο ενδυμασίας.

Μυθοπλαστικοποίηση

Μαρίνα

- Διαπραγματεύεται την επαγγελματική της ταυτότητα.
- Προσπαθεί να επιβιώσει σε ένα σκληρό επαγγελματικό χώρο, όπου σημαντικό ρόλο παίζει (σχεδόν αποκλειστικά) η εξωτερική εμφάνιση.

Κωνσταντίνος

- Μορφωμένος-καλλιεργημένος άνδρας με σπουδές στο εξωτερικό.
- Καταγωγή από πλούσια αστική οικογένεια με οικονομική στήριξη από τη μητέρα του.
- Βλέπει τους άλλους υπεροπτικά (αναπαράσταση πατριαρχικών έμφυλων ιδεολογιών).

Μυθοπλαστικοποίηση

Χιουμοριστική αναπαράσταση των ταυτοτήτων των δύο πρωταγωνιστών

Γλωσσική ακαμψία

Κωνσταντίνος

- μιλά παντού και πάντοτε με τον ίδιο τρόπο, χρησιμοποιεί την πρότυπη ποικιλία.
- Το ύφος του απέναντι στη Μαρίνα: ειρωνικό και πομπώδες,
- Χρησιμοποιεί επιρρήματα πχ. «ειλικρινά – εν πάση περιπτώσει».

Μαρίνα

- προσπαθεί να προσαρμοστεί
- Προσπαθεί να ακολουθήσει το επίσημο ύφος του Κωνσταντίνου με την εναλλαγή ενικού και πληθυντικού αριθμού πχ. «Όχι, απαντήστε μου ρε, απαντήστε μου».

Υφοποίηση-stylisation

Μαρίνα

- μιμείται το θηλυκό ύφος
- παίζει συνειδητά τον ρόλο της χαζής, ξανθιάς παρουσιάστριας, της τηλεπερσόνας.

Συμπεράσματα-Προβληματισμοί

25 χρόνια μετά κατά πόσο έχουν εξελιχθεί οι ταυτότητες όσον αφορά τους έμφυλους ρόλους και κατά πόσο έχει αλλάξει η θέση της γυναίκας και η εικόνα της;

Βιβλιογραφία

- Αρχάκης, Α. (2008). Διευρευνώντας την κατασκευή ταυτότητας (φύλου) σε νεανικές συνομιλίες: Παρατηρήσεις και προεκτάσεις. Στο Ε. Λεονταρίδη & Κ. Σπανοπούλου (επιμ.). *Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου: Η Γλώσσα σε έναν Κόσμο που Αλλάζει*. Αθήνα: Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών, ΕΚΠΑ, 94-100.
- Archakis, A. & S. Lampropoulou. (2009). Constructing hegemonic masculinities: evidence from Greek narrative performances. *Gender and Language*, 9: 83-103.
- Archakis, A. & S. Lampropoulou, Tsakona, V. & V. Tsami. (2014). Linguistic varieties in style: Humorous representations in Greek mass culture texts. *Discourse. Context and Media* 3:46-54.
- Behm, J. (2009). *The representation of gender-specific conversational behavior in informal talk: A pragmatic analysis of the American television series "Sex and the City"*. University Rostock.
- Holmes, J. (2016). *Εισαγωγή στην κοινωνιογλωσσολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Holmes, J. & M. Meyerhoff. (2003). *The Handbook of Language and Gender*. Oxford: Blackwell.
- Λαμπροπούλου, Σ. (2014). Κοινωνικό φύλο: Μέθοδοι και προσεγγίσεις. Στο Μ. Γεωργαλίδου, Μ. Σηφianού & Β. Τσάκωνα (επιμ.). *Ανάλυση λόγου: Θεωρία και εφαρμογές*. Αθήνα: Νήσος, 399-440.
- Μακρή- Τσιλιπάκου, Μ. (2010). Η «γυναικεία γλώσσα» και η γλώσσα των γυναικών. Στο Β. Καντσά, Β. Μουτάφη & Ε. Παπαταξιάρχης (επιμ.). *Φύλο και κοινωνικές επιστήμες στη σύγχρονη Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 119-146.
- Στάμου, Α. Γ. (2020). *Γερμανικότητα – Ελληνικότητα. Ταυτότητες στον λόγο της μαζικής κουλτούρας*. Πεδίο: Αθήνα.
- Στάμου, Α. Γ. & Α. Δημοπούλου. (2015). Κοινωνιογλωσσικές αναπαραστάσεις της κατασκευής του φύλου στον τηλεοπτικό λόγο: η περίπτωση της σειράς εργαζόμενη γυναίκα. *Γλωσσολογία/Glossologia*, 23: 23-44.
- Στάμου, Α. Γ. & Χ. Μαλέσκου. (2007). Η αναπαράσταση της γυναίκας στην ελληνική τηλεόραση: Η περίπτωση των ελληνικών σήριαλ. *Βήμα Κοινωνικών Επιστημών, ΙΓ*, 49: 181-198.
- Stamou A. G. (2014). A literature review on the mediation of sociolinguistic style in television and cinematicfiction: Sustaining the ideology of authenticity, *Language & Literature*, 23 (2): 118-140.
- Stamou A.G. (2013). Adopting a critical discourse analytical approach to the mediation of sociolinguistic reality in mass culture: The case of youth language in advertising. *Critical Studies in Media Communication* 30(4): 327-346.
- Stamou A.G., Agrafioti, A., & K.D. Dinas. (2012). Representations of youth (language) in Greek TV commercials. *Journal of Youth Studies* 15(7): 909-928.
- Stamou A. G, Maroniti K. & K.D. Dinas. (2012). Representing "traditional" and "progressive" women in Greek television: The role of "feminine" / "masculine" speech styles in the mediation of gender identity construction. *Women's Studies International Forum*, 35 (1): 38-52.

Ηλεκτρονικές Πηγές

- https://www.youtube.com/watch?v=3XxeQsNV1EA&list=PLsYvlfhc7tfQPP8TUKxytcMGFI47jKeF&index=5&ab_channel=GreekSeriesHD (επεισόδιο 1)
- https://www.youtube.com/watch?v=Rcrqj3v5Mql&list=PLsYvlfhc7tfQPP8TUKxytcMGFI47jKeF&index=8&ab_channel=GreekSeriesHD (επεισόδιο 8)
- shorturl.at/eks45 (φωτογραφίες)
- <https://www.bovary.gr/faces/oramatistes/dyo-xenoi-agnostes-istories>
- <https://www.megatv.com/ekpompes/43265/duo-ksenoi/>

ΔΥΟ
ΞΕΝΟΙ...

MEGA

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!